

допомоги при звільненні, попри встановлену відповідальність роботодавців, стали звичайною практикою в трудових відносинах. Така ситуація негативно позначається на сумлінності працівників як сторони трудового договору, працівники не відчують стимулу до продуктивної праці, бо нівелюється довіра в трудових правовідносинах, і як наслідок, від такого стану речей деформується суспільне розуміння практичної значимості сумлінності працівників в трудових правовідносинах, адже вони за такого ігнорування роботодавцями вимог законодавства про працю, не вбачають потреби в продуктивній праці, що негативно впливає на ринок праці в цілому і не сприяє ефективному розвитку економіки держави.

Також вбачаються непоодинокі випадки порушення права на оплату праці, на відпустки і тих категорій працівників, для яких встановлені додаткові пільги та гарантії чинним законодавством, а саме: громадяни похилого віку, інваліди, працівники, які мають дітей тощо.

Таким чином, можна зробити висновок, що кризові економічні явища, неврегульованість ринку праці зумовлюють необхідність спрямувати реформаторські процеси в трудовому законодавстві не лише на збереження принципу сприятливості, але й на суттєве поглиблення його значення для сторін трудових правовідносин, що дозволить підвищити ступінь захисту працівників від порушення їх трудових прав.

Література

1. Науково-практичний коментар до законодавства України про працю / В. С. Стичинський, І. В. Зуб, В. Г. Ротань. Київ: А.С.К., 2000. 1072 с.
2. Три чверті українців працюють в умовах порушення трудових прав. URL: <http://www.unian.ua/society/792367-tri-chverti-ukrajintsiv-pratsyuyut-v-umovah-porushennya-trudovih-prav-doslidjennya.html>

УДК 349.3 (043.2)

Кметик Х. В., к.ю.н.,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

КОНВЕНЦІЯ ООН ПРО ПРАВА ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ У СИСТЕМІ ДЖЕРЕЛ ПРАВА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: НАУКОВО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Здійснення в Україні системних демократичних, соціально орієнтованих перетворень у новітніх умовах розбудови громадянського суспільства, подолання наслідків фінансово-економічної кризи вимагає якісного переосмислення системи соціальних прав, розвитку новітніх підходів до правового регулювання відносин з соціального забезпечення (соціального захисту).

Конституція України, проголошуючи Україну демократичною, соціальною, правовою державою, встановлює, що чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України (ст. 9).

Як відомо, міжнародною спільнотою вже сформовані концептуальні підходи до розвитку законодавства про соціальне забезпечення, вироблено найбільш прийнятні моделі соціального забезпечення (соціального захисту) та напрями посилення реалізації, гарантування та правової охорони прав окремих вразливих категорій громадян з соціального забезпечення. Впродовж еволюції міжнародних, міждержавних відносин визначено систему базових стандартів з питань соціального забезпечення.

Безперечно, особливо гострою залишається проблема розбудови новітнього законодавства про права осіб з інвалідністю.

З огляду на виклики, які стоять перед міжнародною спільнотою щодо необхідності поліпшення соціально-правового становища осіб з інвалідністю, необхідністю якісного визнання і закріплення їхніх прав, гарантій та пільг, 13 грудня 2006 року Генеральною Асамблеєю ООН було ухвалено Конвенцію про права осіб з інвалідністю (далі – «Конвенція») як базовий і найбільш фундаментальний міжнародний договір в означеній сфері [1]. Сьогодні Конвенція посідає провідне місце у системі міжнародно-правових регуляторів прав осіб з інвалідністю та виступає своєрідною моделлю їх визнання на рівні національних законодавств. Ухвалення Верховною Радою України 16 грудня 2009 року Закону України «Про ратифікацію Конвенції про права осіб з інвалідністю і Факультативного протоколу до неї» [2] зумовило набрання чинності Конвенцією на території України, що, у свою чергу, передбачає взяття Україною зобов'язань, які випливають із змісту цього міжнародного договору.

Метою Конвенції є заохочення, захист і забезпечення повного й рівного здійснення всіма інвалідами всіх прав людини й основоположних свобод, а також заохочення поваги, притаманної людині гідності. Це ставить перед суспільством і державою завдання по включенню осіб з інвалідністю до всіх сфер суспільного життя. Такий гуманістичний вимір підкреслює глибоко соціальний характер Конвенції.

Основними принципами Конвенції є: повага до притаманної людині гідності, її особистої самостійності, зокрема свободи робити власний вибір, і незалежності; недискримінація; повне й ефективне залучення та включення до суспільства; повага до особливостей інвалідів і прийняття їх як компонента людської різноманітності й частини людства; рівність можливостей; доступність; рівність чоловіків і жінок; повага до таких здібностей дітей-інвалідів, які розвиваються, і повага до права дітей-інвалідів зберігати свою індивідуальність.

Вищезазначені принципи виступають засадами розвитку джерел права

соціального забезпечення у частині забезпечення належного правового регулювання відносин за участю осіб з інвалідністю.

Принциповою особливістю Конвенції є те, що у ній на міжнародно-правовому рівні визначені основоположні права осіб з інвалідністю у всіх сферах суспільно життя. Вони, відповідаючи нормам основних міжнародних актів з прав людини, окреслюють систему прав, які найбільш чітко зачіпають інтереси осіб з інвалідністю, зокрема: право на життя; право на захист від ризику та надзвичайних гуманітарних ситуацій; право на рівність перед законом; право на доступ до правосуддя; право на свободу від експлуатації, насилля та наруги; право на захист особистої цілісності; право на громадянство; право на освіту; право на поваго до дому і сім'ї; право на працю тощо [3].

Отже, Конвенція про права інвалідів має ключове значення як для розвитку системи джерел права соціального забезпечення України, так і для становлення внутрішнього законодавства про права інвалідів, яке наразі залишається достатньо складним а фрагментарно-декларативним.

Література

1. Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю від 13.12.2006 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71.

2. Про ратифікацію Конвенції про права осіб з інвалідністю і Факультативного протоколу до неї: Закон України від 16.12.2009 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1767-17>.

3. Костюк В. Л. Конвенція ООН про права інвалідів у системі джерел права соціального забезпечення: науково-правовий аспект. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2015_13\(1\)__34](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2015_13(1)__34).

УДК 349.227(043.2)

Козлов О. С., аспірант,
Донецький національний університет
імені Василя Стуса, м. Вінниця, Україна

ЩОДО ПОНЯТТЯ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ В НАУЦІ ТРУДОВОГО ПРАВА

Особливу роль у правовому механізмі забезпечення права працівника на охорону праці відіграє юридична відповідальність, що є одним із засобів правового характеру щодо блокування протиправної поведінки й стимулювання суспільно-корисної діяльності людей [1, с. 444]. На сьогоднішній день, в Україні найважливіше значення має правильне виконання державними і недержавними органами їхніх функцій, а також усіма громадянами покладених на них обов'язків, гарантом виконання